

DEFENSOR

L E G I S

OIKEUSTAPAUSTEN HAKEMISTO - REGISTER TILL RÄTTSFALLEN

DL 1-6/2002

KORKEIMMASTA OIKEUDESTA - FRÅN HÖGSTA DOMSTOLEN

DL Nro   Sivu

Asiantuntija - Oikeudenkäyntimenettely - Pääkäsitely hovioikeudessa

Hovioikeus oli pyytänyt vakuutuskorvausta koskevassa asiassa terveydenhuollon oikeusturvakeskukselta (TEO) asiantuntijalausunnon kantajaa kohdanneen tapaturman ja kanteessa mainittujen vammojen syy-yhteydestä. TEO antoi pyydetyn lausunnon hankittuaan sitä varten lausunnot kolmelta TEO:n pysyväksi asiantuntijaksi nimetyiltä lääkäriltä. TEO:n lausunnon johtopäätös oli kantajan kannalta kielteinen. Lausunnon johdosta hovioikeudelle antamassaan lausumassa kantaja vaati pääkäsitelyn järjestämistä nimeten siinä kuultaviksi sen TEO:n asiantuntijalääkäreistä, joka oli antanut asiassa kannetta tukevan lausunnon, sekä kaksi kantajaa hoitanutta lääkäriä, jotka niin ikään olivat antaneet asiassa kantajan kannalta myönteisiä lausuntoja. Korkeimman oikeuden ratkaisusta ilmenevin perustein hovioikeuden ei katsottu menetelleen virheellisesti hylätessään kantajan pääkäsitelyä koskevan vaatimuksen. (Ään.)

(D:S2000/284, T:130, KKO2002:35) ..... DL 4/2002   737

Holhoustoimi - Edunvalvojan määrääminen - Isyys - Isyyden kumoaminen - Oikeudenkäyntikulut.

Hakemus, joka tarkoitti edunvalvojan määräämistä lapselle päättämään hänen puolestaan isyyden kumoamiskanteen nostamisesta sekä kanteen ajamiseksi, hylättiin, kun ei ollut esitetty riittäviä perusteita sille, että isyyden kumoaminen olisi lapsen edun mukaista. Kysymys myös oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta muutoksenhakuasteessa asiassa, jossa sovinto ei ole sallittu. (Ään.)

L holhoustoimesta 11 §, L holhoustoimesta 29 § 3 mom, IsyysL 35 §, OK 21 luku 2 §, OK 21 luku 8 a §, OK 21 luku 16 §.

(D: S 2001/189, T:0593, KKO:2002:13)..... DL 2/2002   343

Holhous - Holhoojan ja holhottavan välinen oikeustoimi - Uskottu mies - Lahja - Lahjoituksen täyttyminen - Kiinteistön kauppa - Määräala

Lasten isä oli ostanut omilla varoillaan alaikäisten lastensa nimiin määräalan ilman, että lapsia oli edustanut uskottu mies. Myöhemmin isä oli yhdessä alaikäisten lasten toisen holhoojan kanssa myynyt määräalan. Ostaja myi määräalan edelleen henkilölle, joka haki määräalaan kuuluslainhuutoa. Vasta lainhuutoasiaa käsiteltäessä täysi-ikäisiksi tulleet lapset saivat tietää yli 30 vuotta sitten heidän nimissään tapahtuneista määräalan ostamisesta ja myymisestä.

Kysymys lasten ja lainhuudon hakijan oikeudesta määräalaan. (Ään.) Vrt. KKO:1988:61

(D:S 2001/1, T:2109, KKO:2002:64)..... DL 5/2002 922

Kiinteistön kauppa – Määräala – Kiinteistönmuodostamislaki - Lohkominen

A oli ostanut B:ltä tilan sillä sijaitsevina omakotitaloineen. A:lla ei ollut tarkoitus ostaa tilaan kuuluvaa pysäköintialueena käytettyä määräalaa, jonka kunta oli aikoinaan pidättänyt itselleen myydessään tilan B:lle. Koskei määräala ollut B:n ja A:n välisen kaupan kohteena, A:lla ei ollut koko tilaan saamastaan lainhuudosta huolimatta sellaista oikeutta määräalaan, joka olisi estänyt määräalan lohkomisen kunnalle. Ks. KKO:1993:144 KKO:1968-II-71

(D:M2001/30, T: 2805, KKO:2002:88)..... DL 6/2002 1098

Konkurssi.

Velallisyhtiön edustaja saatiin vangita pesäluettelon oikeaksi vannonnosta varten, vaikka yhtiön konkurssissa oli annettu jo tuomio.

(D: S 2001/425, T:407, KKO:2002:8)..... DL 2/2002 337

Konkurssi - Takaisinsaanti konkurssipesään

A, joka harjoitti ravintolatoimintaa X:ltä vuokraamassaan liikehuoneistossa, myi liiketoimintansa B:lle. X, joka oli ennen liiketoiminnan luovuttamista koskevan sopimuksen tekemistä purkanut vuokrasopimuksen, suostui tekemään B:n kanssa vuokrasopimuksen sillä edellytyksellä, että B maksaa X:lle A:n erääntyneet vuokravelat. A ja B sopivat, että B maksaa A:n velat X:lle ja vähentää maksamansa määrät kauppahintavelastaan A:lle. Kysymys siitä, voitiinko nämä maksut, jotka olivat A:n konkurssipesän varoihin nähden huomattavia, peräyttää X:ltä takaisinsaannista konkurssipesään annetun lain 10 §:n nojalla. (Ään.). TakSL 0 §.

(D: S2000/201, T: 2748, KKO:2001:137)..... DL 1/2002 196

Lainhuudatus – Ylimääräinen muutoksenhaku – Hakemusasiassa tehdyn päätöksen purkaminen

Lainhuutoa pyydettiin purettavaksi sillä perusteella, että käräjäoikeuden virkamies oli asian käsittelyn yhteydessä syyllistynyt huolimattomuudesta tai varomattomuudesta rikolliseen menettelyyn. Lainhuutorekisteristä ilmenevien tietojen perusteella oli ollut syytä olettaa, että muilla oli parempi oikeus kiinteistöön kuin lainhuudon hakijalla. Kuulutusta lainhuudon saamiseksi ei siten olisi saanut myöntää.

Asiassa oli todellisuudessa kysymys omistusoikeutta koskevasta riidasta, jota ei voida ratkaista lainhuutomenettelyssä eikä siten myöskään lainhuutoa koskevassa purkuasiassa. Koska riita voidaan lainhuudatusasian ratkaisun estämättä tutkia oikeudenkäynnissä, purkuhakemus ei antanut aihetta toimenpiteisiin. MK 6 luku 6 §. MK 12 luku 2 §, MK 12 luku 3 §, MK 13 luku 2, OK 31 luku 7 § 1 mom 1 kohta .

(D:H2001/292, T: 2883, KKO:2002:92) ..... DL 6/2002 1103

Luganon sopimus

Kysymys siitä, oliko tuomio, jonka julistamista täytäntöönpanokelpoiseksi Suomessa haettiin, annettu poisjäänyttä vastaajaa vastaan sekä siitä, oliko haastehakemus tuossa asiassa annettu tiedoksi vastaajalle Luganon sopimuksen 27 artiklan 2 kohdan edellyttämällä tavalla. Luganon sopimus 27 artikla 2 kohta. Luganon sopimus 34 artikla 2 kappale. Luganon sopimus 54 artikla 2 kappale.

(D:S2000/767, T: 1114; KKO:2002:34) ..... DL 4/2002 733

Maksuton oikeudenkäynti

Kysymys siitä, voitiinko maksuttomasta oikeudenkäynnistä annetun lain nojalla tuomita maksettavaksi korvausta sen jälkeen, kun pääasia oli ratkaistu.

(D:S2000/816T: 2763, KKO:2001:139) ..... DL 1/2002 203

Menettämisseuraamus

Vastaaja oli jätetty alkoholipitoisen aineen välittämisestä rikoslain 3 luvun 5 §:n 3 momentin nojalla rangaistukseen tuomitsematta. Kysymys rikoksen tuottaman taloudellisen hyödyn ja alkoholijuoman arvon tuomitsematta jättämisestä. RL 10 luku 10 § 1 mom

(D: R2001/652, T: 1058, KKO:2002:31) ..... DL 3/2002 563

Oikeudenkäyntikulut

A, jonka työsopimus oli purettu, oli entiseen työnantajaansa X Oy:öön kohdistamassaan kanteessa vaatinut korvausta perusteettomasta työsopimuksen päättämisestä ja irtisanomisajan palkkaa. Tuomiossa X Oy:llä oli katsottu olleen oikeus irtisanoa A:n työsopimus, muttei oikeutta purkaa sitä. Näin ollen perusteettomasta työsopimuksen päättämisestä esitetty korvausvaatimus oli hylätty ja irtisanomisajan palkkaa koskeva vaatimus hyväksytty. Käräjäoikeuskulut kuitattiin oikeudenkäymiskaaren 21 luvun 3 §:n nojalla. OK 21 luku 3 §.

(D:S 2001/350, T:2314, KKO:2002:71) ..... DL 5/2002 926

Oikeudenkäyntikulut - Liikennevakuutus

Vakuutusyhtiö oli kutsuttu liikennevakuutuslain 13 §:n nojalla kuultavaksi rikosoikeudenkäyntiin, koska se oli kieltäytynyt suorittamasta asianomistajan vastaajalta vaatimia korvauksia. Asianomistaja, jonka korvausvaatimukset hylättiin, hävisi asian myös vakuutusyhtiöön nähden ja oli velvollinen korvaamaan sen oikeudenkäyntikulut. Ks.

KKO:1987:66. OK 18 luku 8 §, OK 21 luku 1 § (1013/1993), OK 21 luku 12 § 1,
LiikVakL 13 §

(D:R 2000/618, T:0685, KKO:2002:18) ..... DL 2/2002 348

Oikeudenkäyntimenettely - Muutoksenhaku - Määräaika - Valituksen täydentäminen

Käräjäoikeuteen telekopiona saapuneesta valituskirjelmästä oli puuttunut sivu. Hovioikeus oli jättänyt valituksen tutkimatta, koska valitus ei ollut saapunut määräajassa kokonaisuudessaan käräjäoikeuden kansliaan. Valituskirjelmästä ja saapumisajasta päätellen sivu oli jäänyt saapumatta teknisen virheen vuoksi. Valitus oli siten saapunut määräajassa mutta puutteellisena. Valitusta ei saanut jättää tutkimatta. Vrt. KKO:1997:78

(D:S 2001/777, T:2204, KKO:2002:67) ..... DL 5/2002 925

Oikeudenkäyntimenettely - Oikeudenmukainen oikeudenkäynti - Oikeudenkäynnin julkisuus - Salassapito.

Hovioikeus oli määrännyt oikeudenkäyntiaineiston pidettäväksi salassa lukuun ottamatta syyttäjän haastehakemuksen sisältöä rangaistusvaatimuksen ja teonkuvauksen osalta. Kun vastaajan haastehakemukseen antama vastaus ei sisältänyt tietoja toisesta alaikäisestä vastaajasta eikä mitään sellaista uutta ja arkaluonteista tietoa rikoksen uhrista, jota ei olisi mainittu haastehakemuksessa, myös vastaus määrättiin julkiseksi. L oikeudenkäynnin julkisuudesta 9 § 2 mom (624/1999). L viranomaisten toiminnan julkisuudesta 24 § 1 mom.

(D: R2000/291, T: 0923, KKO:2002:28) ..... DL 3/2002 559

Oikeudenkäyntimenettely - Pääkäsittely hovioikeudessa - Rikosasia

Käräjäoikeus oli tuomiossaan katsonut A:ta vastaan ajetun syytteen näytetyksi riippumatta siitä, pitikö todistelutarkoituksessa kuullun B:n kertomus paikkansa vai ei, sellaisten seikkojen perusteella, joista ei käräjäoikeudessa ollut vastaanotettu suullista todistelua. A vetosi valituksessaan hovioikeudelle B:n kertomukseen. Ratkaisu hovioikeudessa ei riippunut suullisen todistelun uskottavuudesta. Vrt. KKO:1999:82 KKO:2000:2 KKO:2000:5 KKO:2000:62. OK 26 luku 15 § 1 mom.

(D: R2001/617, T: 0962, KKO:2002:29) Komm. Jyrki Virolainen ..... DL 3/2002 551

Osakeyhtiö - Toimitusjohtaja - Johtajasopimus

Osakeyhtiön hallitus oli erottanut toimitusjohtajan luottamuspuolan vuoksi. Kysymys toimitusjohtajan oikeudesta korvaukseen erottamisen johdosta.

(D:S 2000/1087, T:2353, KKO:2002:73) ..... DL 5/2002 929

Takavarikko – Asianajaja – Salassapito – Oikeudenkäyntikulut – Valtion korvausvastuu

Poliisi oli takavarikoinut asianajaja A:n tietokoneen kovalevyn kopioimalla sen kokonaisuudessaan. Tämän vuoksi kopioon sisältyi myös sellaisia B:n, C:n ja D:n A:lle antamia asianajotoimeksiantoa koskevia tietoja, joiden osalta A oli vaitiolovelvollinen ja jotka eivät liittyneet takavarikon perusteena olleeseen A:han kohdistuneeseen rikosepäilyyn. Kun takavarikko riidattomasti kohdistui tietoihin, joita ei pakkokeinolain 4 luvun 2 §:n 2 momentin mukaan saanut takavarikoida, takavarikko oli B:n, C:n ja D:n vaatimuksesta kumottava.

Kysymys myös valtion velvollisuudesta korvata B:n, C:n ja D:n oikeudenkäyntikulut.
PakkokeinoL 4 luku 2 § 2 mom. PakkokeinoL 4 luku 13 §.

(D: R 2001/817, T:277, KKO:2002:85)..... DL 6/2002 1094

Todistelukustannukset - Yleinen oikeusapu.

Asianosaiset A ja B olivat riita-asiassa nimenneet hovioikeuden pääkäsitellyssä kuultaviksi ne todistajat, joita oli B:n nimeämänä kuultu jo käräjäoikeudessa, ja yhden uuden todistajan. Asian hovioikeudessa hävinnyt A, joka oli saanut yleistä oikeusapua, ei ollut velvollinen osaksikaan korvaamaan valtiolle sen varoista todistajille maksettuja korvauksia. L yleisestä oikeusavusta 2 § 1 mom. MOL 8 § 1 mom.

(D: S 2000/883, T: 0477, KKO:2002:10)..... DL 2/2002 338

Työsopimus – Työsopimuksen päättäminen – Irtisanomissuoja – Työehtosopimus

Työnantaja- ja työntekijäliitto olivat työehtosopimuksen mukaisissa neuvotteluissa päätyneet yksimielisyyteen siitä, ettei työntekijää irtisanottaessa ollut menetelty lain tai työehtosopimuksen osana noudatetun irtisanomissuojasopimuksen vastaisesti. Korkeimman oikeuden ratkaisusta ilmenevin perustein katsottiin, ettei liittojen irtisanomisen laillisuudesta tekemä sopimus sitonut työehtosopimukseen sidottua työntekijää oikeudenkäynnissä, jossa hän vaati työsopimuslain nojalla vahingonkorvausta työsopimuksen perusteettomasta päättämisestä. (Ään.) TEhtol 4 § 1 mom.

(D:S2001/758, T: 2861, KKO:2002:90) ..... DL 6/2002 1100

Ulosottolaki - Parempi oikeus ulosmitattuun omaisuuteen

Kysymys sivullisen omistusoikeudesta yhtiön pankkitililtä ulosmitattuihin rahavaroihin.
UL 4 luku 10 §

(D: S2000/702, T: 2757, KKO:2001:138) ..... DL 1/2002 199

Underhåll för barn - Vårnaden om barn och umgängesrätt. Lapsen elatus - Lapsen elatus ja huolto

Barnen, vars vårdnad anförtrots båda deras särboende föräldrar gemensamt och som förordnats att bo hos sin mor, vistades till följd av umgängesrätten lika mycket hos sin far. Fråga om fadern skulle åläggas att betala underhållsbidrag till barnen. (Omröstn.) Jfr KKO:1997:201. L om underhåll för barn 2 §, 4 §.

Lapset, jotka oli määrätty erillään asuvien vanhempien yhteishuoltoon ja asumaan äitinsä luona, oleskelivat tapaamis- ja luonapito-oikeuden perusteella yhtä paljon isänsä luona. Kysymys isän velvoittamisesta maksamaan lapsille elatusapua. (Ään.) Vrt. KKO:1997:201 ElatusL 2 §, ElatusL 4 §.

(D: S99/1194, T: 2764, KKO:2001:140) ..... DL 1/2002 205

Vahingonkorvaus - Korvauksen sovittelu - Konkurssi - Konkurssi hallinto - Pesänhoitajan vastuu - Asianajaja - Kommandiittiyhtiö - Osakeyhtiö

Asianajaja A oli toiminut yhdessä asianajajien B, C, D ja E kanssa Asianajotoimisto A Ky:n vastuunlaisena yhtiömiehenä. Kommandiittiyhtiö oli sittemmin muuttunut Asianajotoimisto A Oy:ksi, jonka hallituksen jäseninä A, B, C, D ja E olivat toimineet. A:n luovuttua myöhemmin osakkuudestaan yhtiössä yhtiö oli muuttanut nimensä Asianajotoimisto B, C, D & E Oy:ksi.

A oli toimiessaan konkurssipesien pesänhoitajana kavaltanut 11 konkurssipesästä varoja. Asianajajat F, G ja H olivat toimineet A:n pesänhoitokumppanina kukin yhdessä mainituista konkurssipesistä.

Korkeimman oikeuden tuomiosta ilmenevillä perusteilla katsottiin, että Asianajotoimisto B, C, D & E Oy vastasi A:n kavalluksillaan konkurssipesille sekä yhtiön kommandiittiyhtiöaikana että osakeyhtiöaikana aiheuttamista vahingoista eikä korvausta ollut perusteltua sovitella, B:n, C:n, D:n ja E:n yhtiömiesasemaan perustuvaa vastuuta yhtiön vahingonkorvausvelvollisuudesta kommandiittiyhtiöajalta voitiin sovitella, ja että F, G ja H asianajoyhtiöineen vastasivat A:n heidän pesänhoitokumppaninaan aiheuttamista vahingoista eikä korvausta ollut perusteltua sovitella. (Ään.)

(D: S 99/776 , T:1509 , KKO:2001:70)..... DL 1/2002 161

Vahingonkorvaus - Sopimussuhteeseen perustuva vastuu - Saamisen vanhentuminen

Pankilta vaadittiin vahingonkorvausta sillä perusteella, ettei se ollut menetellyt toimeksiantosopimuksen mukaisesti. Sopimusrikkomukseen perustuva vahinkoseuraus oli ilmennyt vasta noin 13 vuoden kuluttua sopimuksen tekemisestä. Vahingonkorvaussaatavan 10 vuoden vanhentumisaika oli alkanut kuluu sopimuksen tekemisestä. (Ään.)

(D:S 2001/144, T:2356, KKO:2002:74) ..... DL 5/2002 932

Varkausrikos - Varkaus - Näpistys

A anasti automatkan aikana 10 eri paikkakunnalla 16 myymälästä niiden aukioloaikana omaisuutta. Anastetun omaisuuden arvo oli eräiden anastusten kohdalla vähäinen. Ottaen huomioon, että kukin teko oli osa A:n ja hänen rikoskumppaninsa etukäteen tekemästä anastusten suorittamista koskevasta suunnitelmasta, mikään niistä ei ollut kokonaisuutena arvioiden vähäinen. (Ään.). RL 28 luku 1 § 1 mom, RL 28 luku 3 § 1 mom.

(D: R2001/84, T: 1103, KKO:2002:33)..... DL 4/2002 730

Velallisen rikos - Velallisen epärehellisyys - Rikokseen osallisuus - Rikoksen tekijä - Rangaistava teko - Laillisuusperiaate.

A, joka toimi osakeyhtiön hallituksen puheenjohtajana ja toimitusjohtajana, sekä C, joka toimi yhtiön hallituksen varsinaisena jäsenenä, olivat menneet omavelkaiseen takaukseen yhtiön veloista. Lisäksi he olivat olleet asettajana ja siirtäjänä yhtiön hyväksymissä vekseleissä. A ja C olivat yhtiön huonosta taloudellisesta tilasta tietoisina lahjoittaneet omaisuuttaan

ja siten aiheuttaneet maksukyvyttömäksi tulemisensa. Kysymys siitä, voitiinko heitä mainittujen sitoumustensa vuoksi pitää rikoslain 39 luvun 1 §:ssä tarkoitettuina velallisina. RL 39 luku 1 §.

(D: R 2000/84, T: 0516, KKO:2002:11)..... DL 2/2002 339

Yleinen oikeusapu - Avustajan palkkio.

Hovioikeus oli aloittanut rikosasiassa pääkäsittelyn 11.10.2000, ja lykkäyksen jälkeen sitä oli jatkettu 23.10.2000. Asiassa oli järjestetty kaksi yleisen oikeusavun ja maksuttoman oikeudenkäynnin palkkioperusteista annetun asetuksen 4 §:n 1 momentissa tarkoitettua suullista käsittelyä. Vastaajan oikeudenkäyntiavustajalle maksettiin palkkio avustajantehtävästään hovioikeudessa myös 23.10.2000 pidetyn käsittelyn osalta sanotun lainkohdan perusteella. (Ään.).

(D: R2000/853, T: 1004, KKO:2002:30) ..... DL 3/2002 561

EUROOPAN YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMESTA - FRÅN EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS DOMSTOLEN

Brysselin yleissopimus - 16 artiklan 1 kohta - Yksinomainen toimivalta kiinteän omaisuuden vuokraamista koskevissa asioissa - Soveltamisala.

Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen tuomio 27.1.2000. Asia C-8/98, Dansommer A/S v. Andreas Götz. Kok. 2000 s. I-393

Komm. Sirpa Johansson..... DL 3/2002 567

AJANKOHTAISTA EUROOPPAOIKEUTTA - AKTUELLT INOM EUROPARÄTTEN

Asiakirjojen julkisuus Euroopan unionissa, I osa

Antti Maunu ja Elena Savia 1/2002 142

EU:n uusi avoimuusasetus, II osa

Antti Maunu ja Elina Savia..... 2/2002 317

Asianajajien ja tilintarkastajien välisen yhteistyön kielto - integroituuko rule of reason -periaate EY:n kilpailuoikeuteen?

Sari Haukka 3/2002 508

Eurooppa-valmistelukunta eli tulevaisuuskonventti – unionin perustuslaillisen sopimuksen laatija

Petri Helander 4/2002 702

**Kuinka direktiivi on implementoitava osaksi kansallista lainsäädäntöä:
asia C-478/99 komissio v Ruotsi, väliintulijoina Suomi ja Tanska,
tuomio annettu 7.5.2002, ei vielä julkaistu ECR:ssä,**

Juha Raitio 5/2002 901

**Verovelvollisen kotivaltion oikeudesta puuttua sijoittautumisvapauden
nojalla saavutettuihin etuihin – oikeustapauskommentaari KHO:n
väliyhtiöpäätöksestä 2002:26**

Lari Hintsanen 6/2002 1075